

HUNSFOS POSTEN

NR. 1

1964

16. ÅRG.

INNHold

Samarbeidsforhold. Av direktør Gunnar Borgen	side	1
Direktør Gunnar Borgen 60 år	«	2
Styrets formann lykkønsker med 60-årsdagen	«	2
Dødsfall	«	3
Takk	«	3
Hunfosposten for 10 år siden	«	3
Gratulerer	«	4
Direktør Johs. B. Knobel 75 år	«	4
Ny personalsjef ansatt	«	4
Hunfos får tømmerinspektør	«	4
Hunfos Fabrikker skal være forsøksbedrift for industrielt demokrati	«	4
Kongens fortjenstmedalje til to nye på Hunfos	«	5
Vernearbeidet	«	6
Funksjonærforeningens generalforsamling	«	6
Militær invasjon?	«	6
Vi gratulerer med de runde år	«	7
Fotballagene i full sving	«	8
Bedriftsterrengløpet	«	8
Hunfos kamper i bedriftsserien	«	8
Hunfos Fabrikkers ledelse	«	9
Ing. Sverre Skjenneberg død	«	9
Arbeiderforeningens årsmøte	«	9
Produksjonsutvalget	«	10
Sjakk	«	11
Afrika i brennpunktet. Av redaksjonssekretær Egil Remi Jensen	«	12
Stor interesse for sjakk	«	13
Stipendiat ved Hunfos	«	14
Skogindustriene i 1963	«	15
Hullkortavdeling skal opprettes	«	16
Fra det gamle Hunfos	«	16

*

Forsidebildet viser direktør Gunnar Borgen
som fyller 60 år onsdag 10. juni.

Samarbeidsforhold

Gjennom de senere årtier har samarbeidsforholdene mellom de ansatte og bedriftene i norsk næringsliv undergått en sterk utvikling. Avtaleverket mellom partene på arbeidsmarkedet har fått bestemmelser om samråd og informasjonsplikt, og hovedorganisasjonene har gått frem med oppfordring til sine medlemmer om samarbeid til fremme av produktivitet o.s.v.

På bedriftene, eller i hvert fall de fleste av dem, er den gamle tonen med en nærmest militær disiplin i forholdet mellom over- og underordnet blitt erstattet av en ny omgangsform mer bygget på gjensidig respekt. Partene møtes på den enkelte arbeidsplass, i konferanser, orienteringsmøter o.s.v. med ærlig vilje til å utveksle erfaringer og dra nytte av disse. Selv ved forhandlingsbordet, hvor der vel nødvendigvis må være et naturlig spenningsforhold til stede, er tonen og viljen til å løse problemene en helt annen, og mer positiv enn for relativt kort tid siden, sett i historisk perspektiv.

I løpet av de siste par år har spørsmålet om industrielt demokrati igjen aktualisert seg. Tanken er tatt opp av LO, som har latt den utrede av en spesiell komité. Det har vært en livlig offentlig debatt om saken, men denne har dessverre ikke kunnet bidra særlig til å klarne begrepene, vel vesentlig fordi der ikke foreligger noen entydig definisjon. Slik at alle diskuterer ut fra sin spesielle oppfatning av hva begrepet inneholder.

Imidlertid har LO og Norsk Arbeidsgiverforening i fellesskap besluttet å la foreta en vitenskapelig undersøkelse i to faser for å få konstatert virkningen av de «demokratiseringsforsøkene» som hittil er gjennomført, og for å søke og bringe på det rene hvilke midler som vil være best egnet til en videre utbygging av samarbeidsforholdene.

Forsøkene utføres av Institutt for Industriell Miljøforskning ved Norges Tekniske Høgskole i samarbeid med et engelsk institutt for samfunnsforskning. Den første fase er allerede gjennomført, og resultatet er offentliggjort i boken «Industrielt Demokrati».

I den annen fase av forsøkene vil instituttet foreta undersøkelser i to industribedrifter, nemlig Christiania Spigerverk og Hunsfos Fabrikker. Forut for valget av disse bedrifter har instituttet i samarbeid med hovedorganisasjonene foretatt grundige vurderinger for å finne frem til de mest velegnede forsøksobjekter.

Jeg er meget glad for at denne for industrien og dens ansatte så viktige sak dermed så å si er løftet opp på et objektivt plan og gjøres til gjenstand for fordomsfri og lidenskapsløs forskning. Likeledes er det en stor glede for oss at vår bedrift er blitt utvalgt som en av de to forsøksbedrifter.

De senere tiårs industrielle utvikling synes å ha åpenbart en viss risiko for en utvisking av de ansattes følelse av ansvar for og innflytelse på resultatet av det arbeid de utfører. Dette kan lett få til følge en manglende interesse for arbeidet og produksjonsresultatene, og kan i ubeldige tilfelle medføre en nedbryting av individets selvrespekt og samhørighetsfølelsen mellom ansatte og bedrift. Man må anta at det er dette som dypest sett er bakgrunnen for ønsket om å søke gjennomført det som er blitt kalt industrielt demokrati.

De forsøk som nå tar til tar bl. a. sikte på å klargjøre om og på hvilken måte der eventuelt bør gjennomføres endringer i arbeidets organisering for å bedre de mellommenneskelige forhold på arbeidsplassen, å øke den enkeltes innflytelse på sitt eget arbeid og å knytte ansatte og bedrift enda bedre sammen. I klar erkjennelse av den store betydning det personlige velvære og interessen for arbeidet har for det samlede resultat ønsker vi Institutt for Industriell Miljøforskning velkommen hit. Jeg håper at alle våre ansatte vil møte forsøkene med et åpent sinn og med vilje til å samarbeide for et gunstig resultat av arbeidet. I dette håp ser vi med interesse og forventning frem til resultatene.

Vennesla, 25. mai 1964.

Direktør Gunnar Borgen 60 år

Da direktør Gunnar Borgen 1/4 1956 overtok den daglige ledelse av vår bedrift var han en ung mann på snau 52 år. I dag er han en nesten like ung mann som fyller 60 år den 10. juni.

Direktør Borgen kunne allerede se tilbake på mange års nær kontakt med vår bedrift og deltagelse i dens øverste ledelse da han tiltrådte som administrerende direktør. Han hadde i en årrekke sittet som sjef for Norsk Avispapir Kompani A/S, som står for eksportsalget av vårt viktigste salgsprodukt, magasinpapir, og dessuten eksporterer en rekke av våre øvrige kvaliteter. Direktør Borgen ble dessuten valgt inn i styret for vår bedrift allerede i 1951, og det var således en naturlig konsekvens av hans intime kjennskap til vår bedrift da han overtok roret i 1956.

De som kjenner direktør Borgen vil vite at han besitter den ro

og koldblodighet, paret med kløkt og evnen til å finne en utvei i en snever vending, som er nødvendige forutsetninger for en bedriftsleder. Han har dessuten fått i vuggegave et ualmennelig jevnt og godt humør, som ikke lar seg påvirke av om forholdene og fremtidsutsiktene i vår industri er aldri så dystre. Dette er en egenskap som ikke minst alle hans medarbeidere vet å sette stor pris på.

I våre dager kan ikke en bedrift og dens leder være seg selv nok. Bransje- og næringsorganisasjonene trenger dyktige tillitsmenn, og direktør Borgen har måttet ofre meget tid og arbeid på en rekke tillitsverv. Han har sittet som formann i De Norske Papirfabrikanters Felleskomitee og som styremedlem i Papirindustriens Arbeidsgiverforening, er medlem av hovedstyret og arbeidsutvalget i Industriforbundet, av styret og rådet for Norges Eksportråd, førtroenderådsmedlem i Scansulfitt og

Scanfin, styreformann i Norsk Avispapir Kompani A/S m. v.

Det har ikke vært bare gode tider for papirindustrien siden direktør Borgen kom til Hunsfos. Tvert imot må man si at høykonjunkturen var i ferd med å ebbe ut på det tidspunkt, og vår bedrift har til fulle fått føle sin del av de vanskeligheter som følger av overkapasitet og markedssvikt. Sett på denne bakgrunn vitner det om den fulle forståelse av bote-midlene mot en sviaktende driftsøkonomi og om manns mot å satse så store beløp på rasjonalisering og modernisering som det har vært investert ved vår bedrift i de senere år. Fremtiden vil vise at det kun er de bedrifter som selv i dårlige tider holder en tilstrekkelig investerings-takt som makter å opprettholde full virksomhet og trygge arbeidsplasser. Det tjener direktør Borgen til beder at Hunsfos har valgt denne linje.

Når direktør Borgen nu runder de 60 står han midt oppe i en kamp for å trygge bedriftens posisjon og å bringe den videre frem. På vegne av de ansatte ønsker vi ham alt mulig hell i dette arbeid, likesom vi sender ham våre beste hilsener og gratulasjoner i anledning dagen. Til dette knytter vi et ønske om alt godt i årene som kommer.

STYRETS FORMANN LYKKØNSKER MED 60-ÅRSDAGEN

Kjære Gunnar Borgen!

Dine kolleger i Hunsfos' styre og også alle dine venner i representantskapet vil gjerne sende deg sine hjerteligste lykkønskninger i anledning av din 60 års dag, og en varm takk for hva du hittil har gjort for Hunsfos Fabrikker.

Det var direktør Knobel som med sitt intime kjennskap til deg fra Norsk Avispapir Kompani foreslo deg innvalgt i Hunsfos' styre med den tanke at du senere kunne bli hans etterfølger som selskapets leder.

Som så ofte ellers så Knobel rett, og fikk sin vilje! Og det tok ikke lang tid før selskapets tillitsmenn i styre og representantskap ble klar over at du hadde alle de egenskaper som skaper en god leder: energi og fantasi, raskhet og besluttsomhet, evne til å gripe det sentrale i problemene og til å fremlegge dem på en klar

og overbevisende måte! Legg så til din personlige sjarm, og alle vil forstå at også du som oftest får gjennomført det du vil!

Det har vært vanskelige år for Hunsfos som for andre norske treforedlingsbedrifter, og ennå står vi midt oppe i en investeringsprosess som i første omgang betyr en stor finansiell belastning for bedriften. Vi håper alle inderlig at den rasjonalisering av produksjonen som følger med disse investeringer vil gjøre det mulig for Hunsfos å hevde seg i den skarpe konkurranse, og at resultatene vil bekrefte riktigheten av den linje du har trukket opp.

Vi ønsker deg mange rike arbeidsår fremover, til glede for deg selv og for Hunsfos Fabrikker!

HUNSFOSPOSTEN

Bedriftsorgan for
Hunfos Fabrikker

Redaktør: **Finn Hanssen**
(treffes i telefon 2 29 02, 2 99 80
app. 25 eller 2 99 82)

Redaksjonskomité:

Th. Halvorsen

T. Kittelsen

Georg Pettersen

Bjarne Grundetjern

Utkommer fire ganger årlig

Trykt i
Fædrelandsvennen,
Kristiansand S.

Ettertrykk forbudt
uten spesiell tillatelse.

Redaksjonen avsluttet
torsdag 4. juni.

TAKK

En hjertelig takk til Hunfos Fabrikker og til alle som kom meg i hu på 60 års dagen med gaver og blomster.

Alf Berntsen.

*

Hjertelig takk til Hunfos Fabrikkers tekniske funksjonærer, Arbeidslederforeningen og arbeidskamerater på verkstedet for den oppmerksomhet som ble vist meg da jeg sluttet.

Ingebrigt Fossheim.

*

Hjertelig takk for oppmerksomheten ved min manns bortgang. En spesiell takk til Hunfos Fabrikker og Hunfos Arbeiderforening.

Olga Wehus.

*

Takk for oppmerksomheten på 70-års-dagen. En særskilt takk til Hunfos Fabrikker og arbeidskameratene ved Verkstedet og i Kraftstasjonen.

Magne Winger.

DØDST FALL

Karl Wehus er gått bort. Han døde 3. januar og ble nærmere 68 år gammel. Wehus kom til Hunfos Fabrikker 27. juni 1918, og han ble i 1952 dekorert med Norges Vel's medalje. I de siste årene var han mye syk.

*

Generatorpasser Karl Fredrik Kruse døde plutselig 17. februar 66 år gammel. Han var født 20/2 1898. Kruse begynte ved Hunfos 19. februar 1920 og fikk Norges Vel's medalje i 1952.

*

Den nest eldste i Vennesla, Ole Knutsen, som i november i fjor fylte 95 år, døde 18. mars. Han var tømmermerker ved Hunfos

Undertegnede vil herved sende en hjertelig takk til direktør Borgen og Hunfos Fabrikkers styre for den ære som ble vist oss i anledning av overrekkelsen av H M Kongens fortjenstmedalje, og for gaven som vi samtidig mottok.

Hunfos 17/4 1964.

Godthard Andersen.

Erling Sakariassen.

*

Hjertelig takk for all oppmerksomhet i anledning min 60 års dag.

Elna Bergkvist.

*

Jeg vil gjennom Hunfosposten få sende min hjerteligste takk til Hunfos Fabrikker samt til arbeidskameratene på Salen, for gaven jeg fikk til min 70 års dag.

Sverre Nysten.

*

Takk for oppmerksomheten til min 60 års dag. En spesiell takk til Hunfos Fabrikker og Arbeidslederforeningen.

Thorvald Strandberg.

75 år.

Skogsbestyrer Jakob Moe, som har vært Hunfos Fabrikkers tømmeroppkjøper i Birkenes, fylte 75 år 9. april.

fra 5. mai 1889 og sluttet 30. mai 1936. Norges Vel's medalje fikk han i 1939.

*

Pensjonist Martin Enersen døde 25. februar. Han var født 15. mai 1888 og ble nær 76 år gammel. Han startet sin arbeidsdag ved Hunfos 15. januar 1916 og hadde forlenget fått Norges Vel's medalje, da han gikk av på pensjon.

*

Vi lyser fred over deres minne.

„HUNSFOSPOSTEN” FOR 10 ÅR SIDEN

Hunfos Fabrikkers regnskap 1953

Året 1953, selskapets 68. forretningsår, viser fortsatt produksjonsstigning. Produksjonen for papirs vedkommende var den største vi har hatt på Hunfos. Produksjonen utgjorde:

Papir 33,495 tonn mot i 1952 32,424 tonn. Tremasse 34,171 tonn mot i 1952 32,990 tonn. Cellulose 15,037 tonn mot i 1952 11,339 tonn og der ble skipet 33,699 tonn mot i 1952 30,079 tonn.

Regnskapet viser etter fradrag av skatter, renter, assuranser og generalomkostninger et beløp av kr. 3,763,230.75 til disposisjon.

Ang. pensjonskassen.

Da det synes å være uklarhet i spørsmålet angående pensjonskassen, vil vi herved gjøre oppmerksom på at rettighetene til pensjon — heri også innbefattet enke- og barnpensjon — trer i kraft etter 5 års tjeneste. Hvis en slutter sitt arbeide og siden kommer tilbake, må disse 5 år opparbeides på nytt.

Hunfos Fabrikker.

Lumber—Hunfos I 0—0

Årets første fotballkamp ble spilt i Kristiansand 14. mai, og resultatet 0—0, må Lumber være godt fornøyd med, da Hunfos hadde 60—70 prosent av spillet i begge omganger, men målene uteble. Banens beste spiller var Georg Nygård.

Ref.

Gratulerer

Vi vil gjerne sende våre beste lykkønskninger til direktør Borgen i anledning 60 års dagen, og takker for samarbeidet i årene som har gått. Samtidig vil vi gjerne få ønske ham alt godt i årene som kommer, og uttrykke ønske om et fortsatt godt samarbeid.

Hunfos Arbeiderforening.

*

I anledning direktør Gunnar Bоргens 60 års dag vil vi gjerne få fremføre våre hjerteligste gratulasjoner, samtidig som vi ønsker ham alt godt i fremtiden.

Hunfos' Gruppe av

Kr.sands Arbeidslederforening.

Hunfos Fabrikker skal være forsøksbedrift for industrielt demokrati

Instituttet for industriell Miljøforskning i Trondheim, har valgt ut Hunfos Fabrikker som forsøksfabrikk for de videre studier som Instituttet skal foreta i samband med utredningen av spørsmålet om demokrati på arbeidsplassene.

Norsk Arbeidsgiverforening og Landsorganisasjonen kontaktet for en tid siden i fellesskap Instituttet for Industriell Miljøforskning i Trondheim for å få en vitenskapelig forskning som kunne dan-

ne grunnlag for videre arbeide med denne saken.

Instituttet har pekt ut to forsøksobjekter, en fra jern- og metall, og en fra papirindustrien. Hunfos Fabrikker er den ene bedriften.

Forskingsteamet blir ledet av Einar Torsrud. Han er ekspert på dette område, og har bl. a. skrevet et par bøker om emnet. I teamet deltar også to engelskmenn. England er kommet lenger på dette området enn f. eks. Norge.

Direktør Johs. B. Knobel 75 år

Post festum vil Hunfosposten hilse og hylde direktør Johs. B. Knobel som tirsdag 31. mars fylte 75 år.

Direktør Knobel er en av de menn som ruver i vår landsdel. I Vennesla er han en sentral skikkelse, og hva han har betydd for Hunfos Fabrikker skulle det være unødvendig å understreke. Alle de som bor i bygda og som har sin tilknytning til Hunfos, kjenner til den innsats han har utført ved bedriften, fra han kom dit i 1938 og til han trakk seg tilbake i 1956.

For sitt store arbeid innen papirindustrien, hvor han har innehatt en rekke viktige tillitsverv og nedlagt et stort organisasjonsmessig arbeid, er han da også utnevnt til ridder av 1. klasse i St. Olavs orden.

Sosialt interessert som direktør Knobel er, har han også i høy

NY PERSONALSJEF ANSATT

Cand. oecon Petter Thoen er ansatt som ny personalsjef, og vil tiltre stillingen den 1/8 d. å.

Herr Thoen er født 12/5 1924, og er for tiden ansatt som personalsjef ved Årdal og Sunndals Verk, Årdalstangen. Han har tidligere vært ansatt i Statistisk Sentralbyrå og i NITO.

Personalsjefens ansvars- og arbeidsområde vil bli som hittil.

grad og på mange felter bidradd til å øke bygdas vekst og trivsel. Mange store saker har han hatt en finger med i, og ført fram til en lykkelig løsning. Og den varme medmenneskelighet som strømmer ut fra ham, gjør at alle som kommer i berøring med ham, lærer å respektere ham og sette pris på ham.

FORTSATT

Fabrikantene lanserer stadig vaskepulver med nye og vidunderlige tilsetninger. Etter hva vi erfarer på vanligvis velunderrettet hold, skal det fortsatt være mulig å få kjøpt vaskepulver med vaskepulver i.

Hunfos får tømmerinspektør

Inge Oddvar Nasset, født 29/5—35, tiltrådte den 1/6 den nyopprettede stilling som tømmerinspektør. — Tømmerinspektøren sorterer direkte under tømmer-sjefen.

Inge Oddvar Nasset har nylig avlagt eksamen som forstkandidat ved Norges Landbrukshøgskole på Ås, — og har tidligere praksis fra sagbruksvirksomhet, samt fra tømmerlagene i Nidarå og Agder.

Opprettelsen av stillingen som tømmerinspektør må ses i lys av våre bestrebelse på å rasjonalisere transporten og inntaktingen av virket til fabrikk.

STATISTISK

Ikke innbill Dem at det er noe spesielt ved at De har fødselsdag. Ifølge statistikken er det ni millioner mennesker i verden som har fødselsdag samme dag.

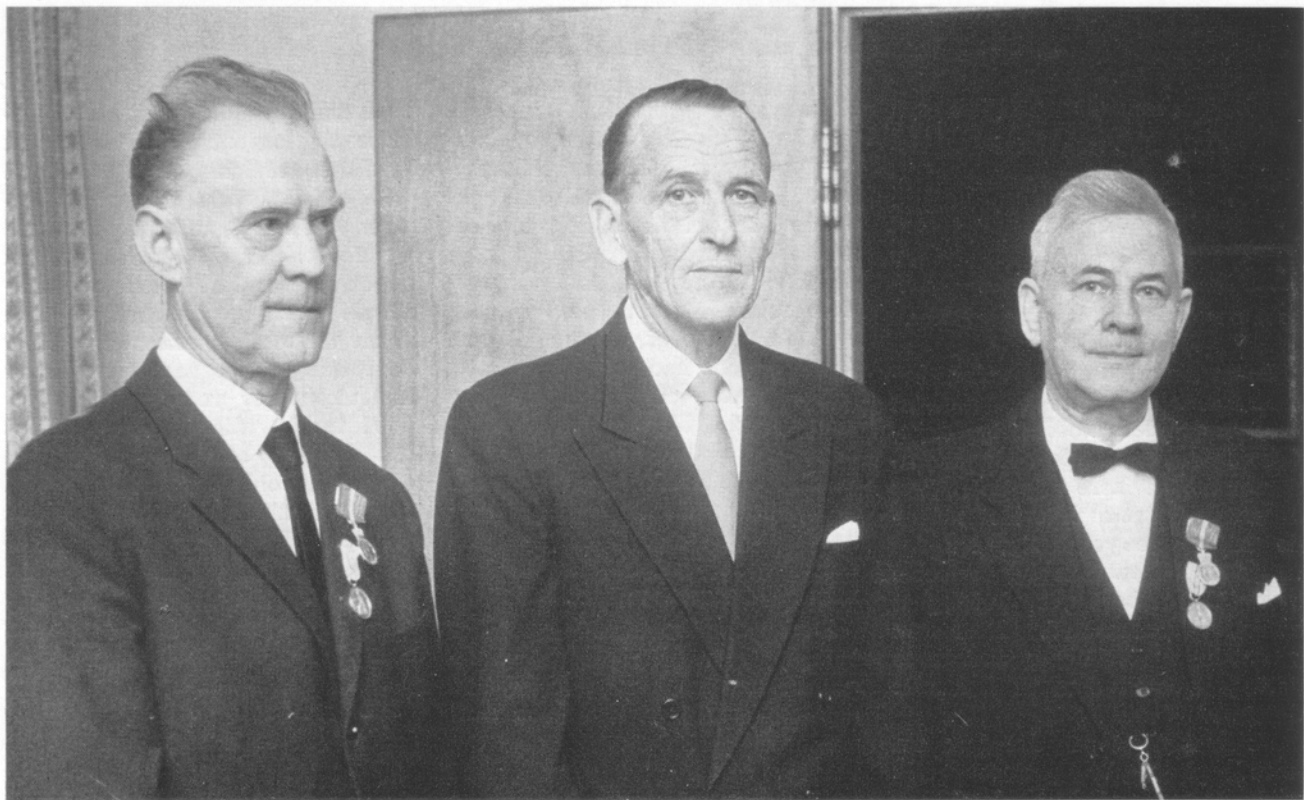
Prisene går opp igjen. Spør om vi lever i oppgangstider!

(Sorry i Aftenposten.)

*

En ung mann spør om vi kan anbefale ham en jobb med spenning.

Vi har henvendt oss til den stedlige yrkesveileder, som mener at spørsmålsstilleren bør bli sterkstrømsmontør.

Direktør Borgen flankert av de to hedrede, Gothard Andersen, t. v., og Erling Sakariassen, t. h.

Kongens fortjenstmedalje til to nye på Hunsfos

Gothard Andersen og Erling Sakariassen hedret

På ny er to på Hunsfos blitt hedret med Kongens fortjenstmedalje. Denne gang gjaldt det formann *Gothard Andersen* og *Erling Sakariassen* som ble overrakt medaljene ved en tilstelning til ære for dem på Ernst Hotell i Kristiansand fredag 17. april. Til stede var de to hedredes nærmeste familie, representanter for bedriftsledelsen og for Arbeiderforeningen.

Direktør Borgen foretok overrekkelsen, samtidig som han beklaget at fylkesmann Lars Evensen var forhindret fra å være til stede.

Både Andersen og Sakariassen har hatt sitt virke ved Hunsfos i 50 år. Begge begynte i 1914, Andersen 8. mars og Sakariassen 25. juli. Andersen ble ansatt som formann i Verkstedet 1. november 1957, hvor også Sakariassen har vært siden 1924. Fra før innehar de selvsagt Norges Vel's medalje, som de mottok i 1952.

I en anslående tale takket direktør Borgen de to hedrede for den fremragende og samfunns-gagnlige innsats de begge har

utført gjennom alle disse årene.

I pakt med de beste tradisjoner ved Hunsfos Fabrikker er begge de to hedredes familier sterkt representert ved bedriften. Sakariassen har således to brødre, Karl som har vært der i 40 år og Robert som kan se tilbake på 27 års tjenestetid.

— Du skjønner det Joe, at man vet aldri når det kan bli bruk for vernesko.

Gothard Andersens far, Aksel Andersen, var maskinfører ved Hunsfos. Han fikk Kongens fortjenstmedalje i 1938 og sluttet i 1946 etter 58 års tjeneste. Hans onkel, Emil Andersen, fikk også Kongens fortjenstmedalje i 1938 og sluttet i 1947, likeledes etter 58 års tjeneste. Andersen har også to brødre ved Hunsfos, Gustav som har vært der i 40 år, og formann Ivar Andersen som har arbeidet der i 48 år.

De to som i dag mottar fortjenstmedaljen er verdige representanter for de to familier, sa direktør Borgen som fra bedriften overrakte hver av dem en pengegave som takk for den store arbeidsinnsats de har gjort.

Trommevirvler fordriver tankene.
Det er nettopp av den grunn at trommen i så utpreget grad er et militært instrument.

(Joubert.)

Siste påbud fra Londons moteblad for herrer «Taylor and Cutter» lyder slik: «Gentlemen som bærer bowler («korkhatt»), bør ikke samtidig bruke solbriller.

VERNARBEIDET

Profylaksen er viktigere enn terapien, heter det i det medisinske fagspråk. Oversatt til et språk som vi legfolk kan forstå betyr dette at det er viktigere å forebygge helseskader enn å helbrede allerede inntrufne skader.

I vernearbeidet innenfor bedriftslivet kan dette stå som et motto, og det mest betydningsfulle middel til å forebygge skader er å aktivisere alle bedriftens ansatte på dette felt. Dette burde ikke være vanskelig, for det er jo sin egen helse de ansatte er med på å beskytte gjennom et effektivt vernearbeid. Dessverre er det lettere å få folk til å innse dette enn å få dem til å handle deretter.

Verneutvalget ser det som sin hovedoppgave å få flest mulig med i vernearbeidet der hvor dette betyr mest, nemlig i det daglige arbeid på den enkelte arbeidsplass. Som en konsekvens av dette har man besluttet å forsøke å legge forholdene slik til rette at de aller fleste vernespørsmål kan løses mellom arbeidslederen i den enkelte avdeling og hans underordnede.

Enhver ansatt som ønsker å påpeke et uheldig forhold av sikkerhetsmessig eller arbeidshygienisk karakter skal således henvende seg om dette til sin nærmeste overordnede, det vil som regel si formannen, som vil vurdere saken. Dersom han er enig i at forholdet gir grunn til forføyninger vil han sørge for dette, enten direkte eller gjennom sine overordnede. Mener han derimot etter å ha undersøkt saken at henvendelsen ikke gir grunn til noe tiltak, vil vedkommende som har tatt den opp få beskjed om dette, med begrunnelse av det standpunkt som er tatt.

Dersom vedkommende som har tatt opp saken ikke er enig i begrunnelsen for avslaget har han anledning til å ta dette opp med verneombudet. Som kjent er det valgt verneombud for hvert skift og i hver avdeling, slik at alle lett kan komme i forbindelse med sin ombudsmann.

Det er viktig å være oppmerksom på at verneombudet først kan trekkes inn i saken etter at den har vært drøftet mellom vedkommende som tar den opp og hans formann. Når verneombudet får en henvendelse om slike

spørsmål har han plikt til å forvise seg om at saken har vært forelagt arbeidslederen. Er dette ikke tilfelle skal «klageren» henvises til sin nærmeste foresatte, og først når det foreligger et negativt resultat som vedkommende finner uakseptabelt kan verneombudet ta saken opp etter de retningslinjer som fremgår av instruksjonen for verneombud.

Vi tør be alle om å gå aktivt inn for et effektivt samarbeid om verneproblemene, et samarbeid som tar sikte på å gjøre den enkelte arbeidsplass tryggere. — Dette kan kun oppnås ved at problemene i størst mulig utstrekning søkes løst mellom de parter som er mest direkte berørt, d. v. s. den enkelte arbeidstager og hans nærmeste overordnede.

Funksjonærforeningens generalforsamling

Generalforsamlingen ble holdt i festlokalet torsdag den 14. mai 1964. 20 medlemmer var til stede.

Før den ordinære generalforsamling holdt redaksjonssekretær Egil Remi Jensen et meget interessant kåseri over emnet: «Utviklingshjelp kontra misjon i Afrika i dag.» Vi fikk dessuten se en del lysbilder fra Remi Jensens Afrika-reise.

Etter en kaffepause gikk man over til den ordinære generalforsamling. Selv om fremmøtet var dårlig, ble man enige om å holde møtet etter den oppsatte plan.

A. Holmsen ble valgt til dirigent. — Årsberetning og regnskap ble referert og godkjent.

Etter valgene fikk styret følgende sammensetning:

Oddvar Robstad, formann.

Gunnar Hagen, viseformann.

Kåre Aabel, kasserer.

Marie Halvorsen, sekretær.

Ella Mykland, styremedlem.

Forsamlingen diskuterte spørsmålet om å skaffe flere hytter i Melkeviga. Den disponible kapital er i øyeblikket kr. 5,500.00, og enkelte mente at man burde sette i gang med dette og se hvor langt man kom. Den nyvalgte formann var ikke enig i dette, men lovet at styret skulle arbeide med saken.

Militær invasjon? Leserne kunne kanskje av ovenstående bilde få inntrykk av at Hunsfos har vært invadert av en militæravdeling. Det var i tilfelle en høyst fredelig invasjon som for en tid siden fant sted, da en del kursdeltakere på Kjevik ble vist rundt i bedriften. De var interessert i å studere verne- og rasjonaliseringstiltak, og forhåpentlig fant de ting av interesse.

75 år.

Bent Thorsen Ravnevand som har vært pensjonist siden 1. mai 1959, fylte 75 år 18. april. Han begynte ved Hunsfos 14. september 1917 og ble arbeidsformann i 1938. Ravnevand fikk Norges Vel's medalje i 1952. Ravnevand var ekspert på kabelarbeid og taubaner og var med på byggingen av Alefjærbanen i 1915. Ingen kjente denne banen som han.

*

75 år.

Pensjonist Johan Wiktor Svensson, som var ved Hunsfos fra 27. januar 1917 til han gikk over i pensjonistenes rekke for noen år siden, rundet 75 års milepelen

28. april. Han er selvsagt dekorert med Norges Vel's medalje.

*

70 år.

Magnus Wintervold rundet 70 års milepelen 30. mai. Han er opprinnelig fra Røros-traktene, — men har forlenget gjort vendøl av seg. På Hunsfos har han vært i flere etapper, første gang i 1917, da han arbeidet på anlegget. Nå har han sluttet seg til pensjonistenes rekke.

*

70 år.

Andreas Gunvald Honnemyr fyller 70 år 24. juli. Han begynte ved Hunsfos 15. april 1922 og arbeider i hollenderiet, men var tidligere i renseriet. Hon-

nemyr fikk sammen med sine to brødre Gustav og Olav G., Norges Vel's medalje for lang og tro tjeneste i 1958.

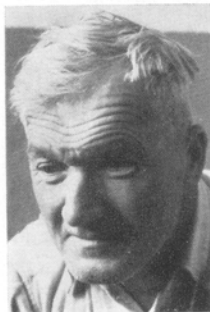
*

70 år.

Hans Greipsland som sluttet ved Hunsfos 4. juli 1959, fylte 70 år 10. april. Han kom til bedriften 25. mai 1923. Greipsland innehar Norges Vel's medalje.

*

65 år.

Bernhard D. Olsen fyller 65 år 12. september.

Hans arbeidsdag ved Hunsfos tok til 20. juni 1920, og han har vært smører ved PM 3 i 30 år, ved PM 1-2 i 5 år og et par år i Verkstedet. I 1952 ble han tildelt Norges Vel's medalje. For 15 års tid siden var Bernhard Olsen med å sette i gang Hunsfosposten. Han var den gang formann i bedriftsidrettslaget.

*

65 år.

Gunnuf Gunnufsen fylte 65 år 24. mars. Han begynte ved Hunsfos allerede 3. januar 1919, 20 år gammel og ble tildelt Norges Vel's medalje for lang og tro tjeneste i 1952. Gunnufsen var glitter ved PM 1 i ca. 30 år og arbeider nå i kollergangen. Han har to sønner ved Hunsfos, Franz og Walter.

*

70 år.

Anna Birkeland, som begynte på Hunsfos 15/7 1910 og som sluttet i 1955, fylte 70 år 25. april.

65 år.

Anders S. Bakkan fylte 65 år 28. mai. — Han begynte på Hunsfos første gang 11. mai 1923 og har vært ved bedriften i et par etapper. — Norges Vel's medalje mottok han i 1958. Bakkan begynte i sliperiet, men kom fra 1946 over i snekkerverkstedet.

*

60 år.

Albert Tveit på Elektrikerverkstedet rundet 60 års milepelen 11. april. Han er fra Iveland, men har nå slått seg ned i Vennesla. På Hunsfos begynte

han 30. mai 1950. Tidligere har han vært knyttet til anlegget av Sørlandsbanen og han har også vært skogsarbeider.

*

60 år.

Herman

Skaiaa i Celulosen fyller 60 år 25. juli. Han begynte ved Hunsfos 10. juli 1953 og var først en kortere tid på Gården. Tidligere arbeidet Skaiaa på anlegg, bl. a. i Bergen, der han var i 9 år. Han sier selv han har prøvd mange arbeidsplasser, men ikke noe sted har han likt seg så godt som på Hunsfos.

*

60 år.

Ragnvald Rosseland runder 60-års milepelen 3. august. Han begynte ved Hunsfos Fabrikker 3. august 1950 og arbeider i hollenderiet i PM 1-2.

Forts. neste side.

Fotballagene i full sving

Pokal til oldboys i „Bryggestafetten“

Etter en lang og kjedelig vintersesong (idrettsmessig sett) — uten snø og heller ingen konkurranser, kan nå våre aktive slippe alle sine oppladede krefter og kondisjon løs i vårens og sommerens mange terrengløp og stafetter.

*

Endel arrangementer er allerede gått av stabelen, men med heller tynn deltagelse fra Hunsfos' side.

Vel, vi tok 2. napp i pokalen over 35 år i «Bryggestafetten» i Kristiansand. Men en misforståelse blant guttene gjorde dessverre at vi ble en mann for lite til å kunne stille lag under 35 år. — Slike ting må aldri mer forekomme i stafetter, da det ikke bare ødelegger for en selv, men for hele laget.

*

I årets Eventyrstafett stilte vi selvsagt lag, men oppnådde bare beskjeden plassering. — Her er imidlertid konkurransen blitt så stor at bedriftsklassen er bare for unge, spreke karer med «knallhard» trening, for denne stafetten. Vi stilte nærmest med «old boys» lag, og var forberedt

50 år.

Sakarias Meberg i PM 3-4 fylte 50 år 19. mai. Han begynte ved Hunsfos Fabrikker 19. juli 1960.

*

Arthur A. Bjelle på gården fyller 50 år 14. juni. Han begynte ved Hunsfos 26. september 1948.

*

Jacob Danielsen på Kontoret på Brygga fylte 50 år 22. mai.

*

Einar Homme på Verkstedet fyller 50 år 26. juni. Han ble ansatt ved Hunsfos Fabrikker 20. januar 1933.

*

Knut Spjote på Tomta blir 50 år 19. juli. Han begynte på Hunsfos 6. mai 1953.

på ikke å ta kaka, men det er moro å delta i slike store arrangementer.

Terrengløpene har foregått en tid og vi har hatt deltagere med i noen av disse. Helge Nordhagen vant klassen 35—42 år i terrengløpet på Gimlemoen og var bare vel 1 minutt etter vinneren av klasse 25—35 år. Ellers har Kåre Rødal og Elias Omdal gjort bra figur i terrengløpene.

*

Fotballsesongen er nå i full sving og vi har foruten 2 treningskamper mot K.M.V. og Øvreø I.L. spilt våre første seriekamper.

Onsdag 13. mai spilte vårt 1. lag mot Falconbridge og tapte 1—0 på selvmål. Vårt 2. lag spilte mot Bygningsarbeiderne og tapte 4—0. Dette var de første kampene som teller, men «det går flere tog».

B. G.

Bedriftsterrengløpet

Hunsfos B.I.L. arrangerte bedriftsterrengløp på Vennesla lørdag 23. mai.

Vi hadde ventet større deltagelse enn tilfellet var, men 15 mann var møtt til start som var lagt til hytta i Askedalen. — Løypa var ca. 4 km og meget hard.

Det ble jevnt løp blant de beste, men Tore Thorkildsen i yngste klasse skilte seg allikevel litt ut.

Vår egen Kåre Rødal løp et meget sterkt løp og vant eldste klasse på tiden 19,43.

Resultater:

17—25 år.

1) Tore Thorkildsen, Marth. Smith, 17,54. 2) Ole Eidet, Boss industri, 19,03. 3) Ole Wilhelmsen, Høie, 19,45.

25—35 år.

1) Nils Hansen, Jernbanen, 18,15. 2) Bjug Homme, A. Kr. Smith, 18,16. 3) Idar Karlsen, Havn & Transp., 18,17. 4) Jan Olavsen, Grafia, 19,06. 5) Øystein Lie, Hunsfos, 23,38. 6) Rolf Magnussen, Hunsfos, 28,33.

Hunsfos' kamper i bedriftsserien

Hunsfos Bedriftsidrettslag 1.

- 8. mai Idrettsplassen
Sko og Bekledning—Hunsfos
- 13. mai Vennesla
Hunsfos—Falconbridge
- 20. mai Idrettsplassen
Hunsfos—Befalet
- 22. mai Tutlamoen
Frukten—Hunsfos
- 27. mai Vennesla
Hunsfos—Politiet
- 3. juni Vennesla
Hunsfos—K.M.V.
- 10. juni Vennesla
Hunsfos—Lærerne
- 17. juni Vennesla
Hunsfos—Aluminiumbåter
- 24. juni Vennesla
Hunsfos—Bankene
- 26. juni Idrettsplassen
Bilbransjen—Hunsfos

Hunsfos Bedriftsidrettslag 2.

- 8. mai Tutlamoen
Kommunen—Hunsfos
- 13. mai Vennesla
Hunsfos—Bygningsarbeiderne
- 20. mai Vennesla
Hunsfos—Telefonen
- 25. mai Tutlamoen
Høie—Hunsfos
- 27. mai Vennesla
Hunsfos—Fiskegrossistene
- 1. juni Tutlamoen
Shipping—Hunsfos
- 10. juni Vennesla
Hunsfos—Bakerne
- 12. juni Tutlamoen
Hunsfos—Repstad
- 19. juni Tutlamoen
Elektrisk Utstyr—Hunsfos
- 25. juni Idrettsplassen
Kjøttindustrien—Hunsfos

35—42 år.

- 1) Jonny Samuelsen, Høie, 18,28.
- 2) Olav Røsøyvåg, Befalet, 20,39.
- 3) Helge Nordhagen, Hunsfos, 21,29.
- 4) Martin Husom, Befalet, 21,40.

Over 42 år.

- 1) Kåre Rødal, Hunsfos, 19,43.
- 2) Ove Steensohn, Bankene, 20,22.

ULYKKE

I gamle dager betydde det ulykke når en svart katt løp over veien. Det gjør det i dag også — for katten.

Hunfos Fabrikkers ledelse

På Hunfos Fabrikkers ordinære generalforsamling 29. april i år ble beretning og regnskap for 1963 enstemmig godkjent og styret meddelt ansvarsfrihet.

De etter tur uttredende medlemmer av representantskapet, skipsreder Tom Wilhelmsen, direktør S. A. Solberg og ing. P. A. Ellingsen jr., ble alle gjenvalgt.

I det etterfølgende representantskapsmøte ble skipsreder Tom Wilhelmsen og direktør Leif Moestue jr. gjenvalgt som henholdsvis ordfører og viseordfører i representantskapet.

De uttredende medlemmer av styret, h.r.adv. Ole A. Bachke og direktør S. Walter Rostoft gjenvalgtes.

Representantskapet gjenvalgte videre direktør Per M. Hansson til formann og h.r.adv. Ole A. Bachke som viseformann i styret.

Etter de foretatte valg er selskapets forskjellige organer nå sammensatt som følger:

REPRESENTANTSKAPET:

Skipsreder Tom Wilhelmsen,
ordfører.

Direktør Leif Moestue jr.,
viseordfører.

Direktør S. A. Solberg.
Generalkonsul Erling Lind.

Direktør Kaare Weider.

Disponent B. Reinhardt.

Ingeniør P. A. Ellingsen jr.

Direktør Lars Fronth.

Ingeniør Otto M. Bade.

Skipsreder Johan Gerrard.

KONTROLLKOMITEEN:

Ingeniør P. A. Ellingsen jr.

Direktør Lars Fronth.

STYRET:

Direktør Per M. Hansson,
formann.

H.r.adv. Ole A. Bachke,
viseformann.

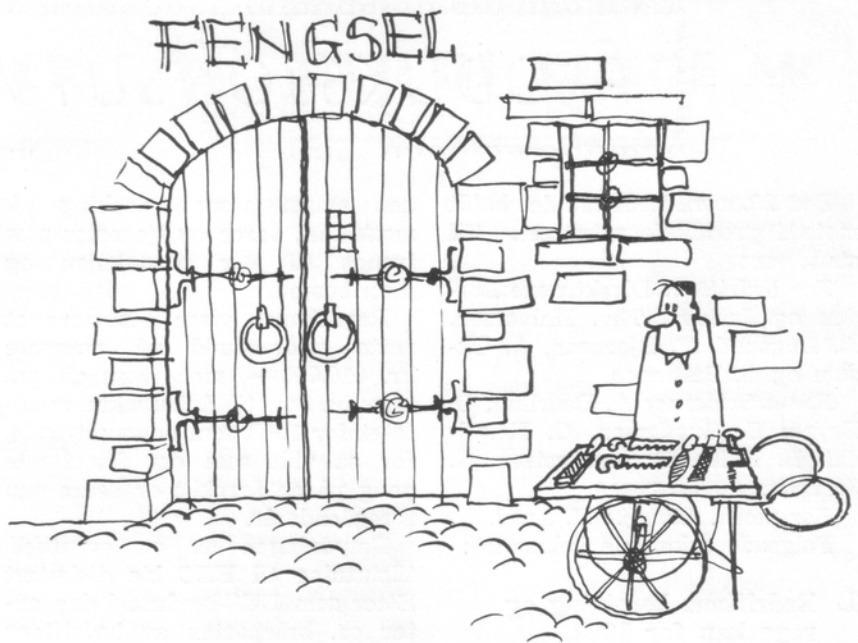
Direktør S. Walter Rostoft.

Direktør Gunnar Borgen.

DANS

— Om jeg så skal si det selv, så har jeg dansen i blodet, sa den unge kavaler på dansegolvet.

— Sier De det? sa damen han danset med. Da må De ha dårlig blodomløp i føttene.

Ing. Sverre Skjenneberg død

I slutten av mai fikk vi den triste nyhet om at ingeniør Skjenneberg døde 22/5, 63 år gammel.

Ingeniør Skjenneberg ble født 28/5 1901. Han fikk sin utdanning ved Norges Tekniske Høgskole i Trondheim, og tilbrakte en rekke år i ingeniørstillinger i inn- og utland. Bl. a. arbeidet han således en tid i Mexico.

Til Hunfos kom han fra Skotfoss. Han ble ansatt ved vår bedrift 23/7 1938, og her kom han til å slå seg ned. Han viste seg meget snart som en dyktig ingeniør, som i alle de år han hadde sitt virke her bekleddet meget viktige stillinger. Han skilte seg fra sine oppgaver på en førsteklasses måte, og nedla et meget stort arbeid på den utvikling bedriften kom til å gjennomgå i hans tid her.

Dessverre ble han for noen år siden rammet av en alvorlig sykdom, og det var typisk for hans redelige vesen at han søkte avskjed da han selv følte at kreftene ikke strakk til for å utføre oppgavene slik som han selv mente de skulle løses. Han fra-trådte således 1/3 1963, bare 62 år gammel, og flyttet til Tjølling i Vestfold.

Alle som kom i berøring med Skjenneberg kom til å kjenne ham som et ærlig menneske og et realt mannfolk, en rolig, omgjengelig og sympatisk mann, som var

Arbeiderforeningens årsmøte

På Hunfos Arbeiderforenings siste årsmøte ble Salve Aas gjenvalgt til formann. Johnny Hagen ble ny sekretær etter Erling Kirkebø, som ikke tok gjenvalg. De øvrige styremedlemmer: Robert Sakariassen (gjenvalg), Ingeborg Johannessen (gjenvalg) og Vidar Nordhagen. Gustav Andersen ble gjenvalgt som 1. varamann. Andre varamenn til styret: Gudmund Jortveit og Ludvig Holte (gjenvalg).

Studieutvalg: Godtfred Åmland, studieleder (gjenvalg), Kjell M. Tveit, Harald Iversen, Håkon Løland og Arne Lonebu. Hunfosheimens styre: Edmund Ellingsen, Olav Verås, Josef Skarpeid og Birger Mykland.

Valgkomité: Karl Olsen (formann) og Kjell Tveit.

Ved åpningen av årsmøtet holdt formannen minnetale over seks medlemmer som var gått bort siden sist.

Til feriestedet Vessøy ble gitt foreløpige bevilgninger på 10,000 kr. til innredning.

likt og respektert både av underordnede, kolleger og overordnede. Han etterlot seg et dypt savn da han forlot bedriften og Vennesla.

Det blir tomt etter Sverre Skjenneberg. Vi bøyer oss i oppriktig sorg, og lyser fred over hans minne. *Thv. Halvorsen.*

PRODUKSJONSUTVALGET

Den 20. april 1964 ble det holdt møte i produksjonsutvalget. Til stede var:

For bedriften: Direktørene Borgen og Jarlsby, Thv. Halvorsen, A. Angsund, P. Bjørnson, A. Oksum og G. Pettersen.

For arbeiderne: A. Beurling, O. Bryne, E. Gundersen, O. Heisel-dal, L. Holte, B. Ingebretsen, G. Jortveit, A. Tønnesen.

For merk. funksj.: H. Sand.

Følgende saker ble behandlet:

1. Bedriftens beretning og regnskap for 1963.

Direktør Borgen gjennomgikk bedriftens regnskap for 1963. Da årsberetning og regnskap hadde vært tilgjengelig for alle, fant han ingen grunn til å lese opp alle tall, og trakk derfor frem de viktigste poster og kommenterte disse. Siden ble ordet gitt fritt for spørsmål og diskusjon.

Mens den gjennomsnittlige salgspris for våre produkter ligger på omtrent samme nivå som omkring 1954, er omkostningsnivået, som kjent, steget meget sterkt. Siden 1954 er tømmerprisen gått opp med $\frac{1}{3}$ og timefortjenesten i papirindustrien omtrent fordoblet. Dertil kommer så

den meget store prisøkning på maskineri, varer og tjenester som trengs til vår produksjon og distribusjon.

Regnskapet viser dessverre et netto underskudd på nærmere kr. 618.000,—, men tross alt må man ha lov til å betrakte resultatet for 1963 som oppmuntrende, for så vidt som det for første gang på en årrekke er bedre enn foregående år.

Betydningen av en eventuell tilslutning til EEC ble diskutert. Etter som EEC-landene i dag avtar ca. halvparten av bedriftens totale eksport, er det klart at en norsk tilslutning ville bety uhyre meget for oss. Tollen på papir til EEC-landene er gjennomsnittlig 16 %.

2. Orientering om dagens situasjon.

Direktør Borgen orienterte om dagens situasjon.

Cellulosemarkedet.

I fjor fikk man et omslag på cellulosemarkedet slik at det har lyktes å stabilisere dette igjen, og de første skritt på veien mot et mer forsvarlig prisnivå for cellulose er tatt.

Papirmarkedet.

Cellulosemarkedet har da influert på papirmarkedet slik at det en tid har vært lettere å selge spesielt vår produksjon på Yankee-maskinene og PM 5.

For magasinpapir er stillingen mindre gunstig, og konkurransen er meget hård. Det er etter hvert satt i drift mange nye meget store magasinpapirmaskiner. Disse store enheter har meget høye faste omkostninger, og dermed betyr det meget for eierne at kapasiteten utnyttes fullt ut. Videre har man sterk konkurranse fra avispapirfabrikker som har begynt å kjøre store mengder magasin. Hittil har vi imidlertid holdt vår stilling hos våre gamle kunder.

Generelt ser man forholdsvis optimistisk på situasjonen med hensyn til å holde full produksjon på våre 6 papirmaskiner, men prisene er lave og det er neppe utsikter til noen prisoppgang i år. For magasin kan man til og med frykte det motsatte. Sulfittpapir har steget ubetydelig i pris. Kvalitet er avgjørende både for prisene og beskjeftigelsen.

I inneværende år vil renteutgiftene øke til ca. 2,4 mill. kr. og p. g. a. de store beløp som er aktivert, vil avskrivningene øke med ca. 1 mill. kroner. En rekke andre omkostningsposter vil også øke i 1964. Vi får ta dette som en alvorlig utfordring og hver på vår post gjøre vårt til å oppnå balanse.

*

Etter direktør Borgens orientering forlangte flere ordet, og man diskuterte muligheter for kostnadsreduksjoner. Det ble bl. a. spurt om hvordan den rasjonalisering som har funnet sted har innvirket på regnskapet. I løpet av de to siste år er jo antall arbeidstakere redusert med vel 100 personer. Direktør Borgen opplyste at uten denne reduksjon ville underskuddet i 1963 ha vært ca. 2 mill. kroner større.

Flere mente at forståelsen for verdier var lav blant mange, og det ble hevdet at det burde være

mer kontroll med at alle tok godt vare på maskiner, utstyr og verk-tøy.

Det ble foreslått å henstille til produktivitetsutvalget å utarbeide forslag til opplysningsvirksomhet i den hensikt å bedre folks respekt for verdier. Dette ble vedtatt.

3. Referat fra produktivitetsutvalgets arbeid.

Referat fra produktivitetsutvalgets arbeid fra og med oktober 1963 til og med februar 1964 ble opplest. Hovedpunktene var følgende:

a. Produktivitetsutvalget er utvidet til å omfatte i alt 6 medlemmer, og består nå av: Arnt Back (formann), Egil Lie (sekr.), Oddvar Ellingsen, Jonny Hagen, Sigurd Ingebretsen og Asbjørn Angsund.

b. Utvalget har i nevnte tidsrom hatt 6 møter som tilsammen har strukket seg over 14 timer.

c. Utvalgets arbeid har stort sett vært viet opplæringsvirksomheten, og det har tatt initiativet til at det i vinter ble holdt 3 kurs. Videre har utvalget hatt anledning til å møte vår nye opplæringsleder, Bernhardsen, som skal begynne hos oss den 1. juli d. å.

d. Produktivitetsutvalget har gjennomgått det innføringsprogram som ble satt opp for den nye skjermmaskinavdelings mann-skap. Likeledes er gjennomgått bakgrunnen for den hastighets-aksjon som er igang på papirma-skinene.

Det fremkom ikke noen be-merkninger til selve referatet, men det ble vedtatt at referatene fra produktivitetsutvalgets arbeid skal sendes til Hunsfos Arbeiderforening, Arbeidslederforeningene på Hunsfos, samt alle medlemmer av produksjonsutvalget, samt til Hunsfos Fabrikker v/ direktør Borgen.

4. Valg.

Ing. Angsund ble gjenvalgt som formann og som ny sekretær ble valgt frk. Sand.

5. Eventuelt.

Direktør Jarlsby ønsket å for-sikre seg om at referatene fra produksjonsutvalgets møter blir gjort tilgjengelige for alle an-

Sjakk

Dette parti ble spilt under Sør-landsmesterskapet som i år ble arrangert av Hunsfos Sjakkklubb. Det er G. Johnsen, Hunsfos, som fører de hvite brikker og E. Harkmark, Mandal, de sorte.

Partiets gjennomgangstema er at springer + 2 bønder er ster-kere enn tårn.

Hvitt:	Sort:
1. d2—d4	d7—d5
2. e2—e3	c7—c5
3. a2—a3	Sg8—f6
4. d4×c5	e7—e5
5. b2—b4	a7—a5
6. c2—c3	Sb8—c6
7. Lc1—b2	e5—e4

Sort blir sterkest i sentrum som erstatning for gambitbonden på c5. Men denne posisjonelle fordel viser seg senere utilstrekkelig på grunn av hvits solide bondefor-masjon på dronningfløyen og på grunn av hvits trykk på diago-nalen a1—h8.

8. Sg1—e2	Lf8—e7
9. Se2—f4	

Hvis sort prøver g5 for å jage vekk springeren vil kongestillingen bli svekket, men hvits opp-marsj ville ha blitt forstyrret. Hvit må da trekke Se2 og det trenges et ekstra trekk for å få Lf1 i spill.

9.	0—0
10. Sb1—d2	Sf6—g4
11. g2—g3	

Svekker feltet f3, men springe-ren på f4 kan nå etter g5 gå til g2 og diagonalen f1—a6 holdes åpen.

11.	g7—g6?

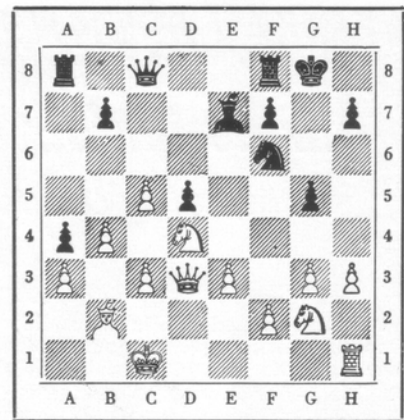
Det er et spørsmål om ikke det-te trekk innebærer en avgjørende svekkelse av kongestillingen. Utviklingen senere i partiet ty-der på det. Trekket er i hvert fall passivt og forstyrrer ikke hvits utvikling.

12. Sd2—c3	a5—a4
13. Sb3—d4	Sc6—e5
14. h2—h3	Sg4—f6
15. Lf1—b5	Lc8—d7
16. Dd1—e2	Ld7×b5
17. De2×b5	Dd8—c8
18. 0—0—0	

Den lange rokaden er oftest van-skkelig å forsvare, men i denne spesielle stillingen er lang roka-de et meget snedig trekk.

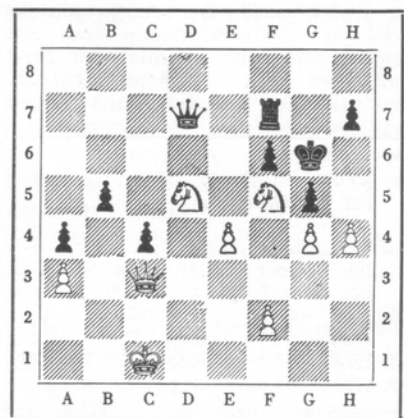
18.	g6—g5
19. Sf4—g2	Se5—d3†
20. Td1×d3	e4×d3
21. Db5×d3	

satte. Det ble opplyst at refera-tenes går til samtlige medlemmer av såvel produksjonsutvalg som underutvalg, og at de dessuten skal offentliggjøres i Hunsfos-posten.

I den halvt lukkede stillingen som nå er oppstått er springerne like sterke som tårnene, da det ikke finnes åpne linjer for tår-nene. Tapet av 2 bønder betyr også en hard belastning for sort.

21.	Sf6—e4
22. Dd3—c2!	
Langt sterkere enn De2. Med teksttrekket dekkes både f2 og c3 samtidig som det angripes på a4 og e4. Blokerer rettetten for springe-ren.	
22.	Le7—f6?
23. c3—c4	Dc8—d7
24. g3—g4	Ta8—c8
25. Sd4—f5	Lf6×b2†
26. Dc2×b2!	
Truer matt på g7. Hvit vinner et tempo.	
26.	f7—f6
27. Th1—d1	
Hvit kunne ha vunnet springe-ren med f3, men angrepet mot sorts siste sentrumsbonde er også avgjørende. Springeren er dessuten fortapt allikevel.	
27.	Se4×c5
28. b4×c5	Tc8×c5
29. Td1—d4	Tc5×c4†
30. Td4×c4	d5×c4
31. Db2—c3	b7—b5
32. e3—e4	
Springeren på g2 må bringes i spill ellers kan ikke hvit få i stand noe avgjørende angrep.	
32.	Kg8—f7
33. Sg2—e3	Kf7—g6
34. Se3—d5	Tf8—f7
35. h3—h4!	

Forts. neste side.

Blir de innfødte lykkeligere med utviklingshjelp?

Misjonen har de beste forutsetninger for å gi effektiv hjelp til utviklingslandene

Av redaksjonssekretær Egil Remi Jensen

På fem måneder blir man ikke ekspert hverken på misjonsarbeide eller utviklingshjelp. En behøver kanskje heller ikke å ha reist gjennom Afrika for å kunne definere hva utviklingshjelp er for noe. Tiden skaper så mange nye begreper som vi sluker mer eller mindre rått.

Hva er egentlig utviklingshjelp? Var det utviklingshjelp som foregikk i Amerika etter at Columbus hadde funnet sjøveien? De hvite utviklet Nord-Amerika etter blodige kamper med de innfødte. Materielt sett har vel de overlevende av Amerikas opprinnelige innfødte det bedre i dag enn for et par hundre år siden, men er de lykkeligere?

De hvites utvikling i Afrika fulgte noe senere. Det er dyrket opp tusener av kvadratkilometer land i den store verdensdelen. — Hundretusener av innfødte har forlatt sine hytter og er flyttet til byene. De går med klær, noen av dem har bil, mange har sykkel eller motorsykel. De har en høyere levestandard materielt sett. Det er bygd veier og flyplasser, havner og parker. Er dette utviklingshjelp, eller er det å forgripe seg på andres eiendom? Dagens organiserte u-hjelp bygger videre på kolonialistenes verk. Hva skal vi kalle den fryktede Fremmedlegionens utvikling av noen av jordens mest øde og utilgjengelige steder, som for eksempel Sahara. Hver eneste veibit i jordens største ørken er bygd av legionærene. Hvert eneste sykehus eller lasarett er også deres. Det som finnes av organisert sivilisasjon, skyldes legionærene. Er det u-hjelp eller er det krigshandling mot et gammelt folk som bare vil leve i fred. Hva skal vi kalle misjonærenes innsats i Afrika? De som brøytet seg en rydning i jungelen eller busklandet og ga seg til med å hjelpe svake og lindre nød? Det finnes sikkert ikke en eneste afrikaner som latt seg kristne uten at misjonen først har vært ham en barmhjertig samaritan eller har fylt hans tomme

Truer h5 matt. Apner i alle fall for dronningen.

35. $g5 \times h4$
 $h6$ hjelper heller ikke p. g. a.
 $h5 \uparrow$ etterfulgt av $S \times f6 \uparrow$.
36. $Dc3 - e3$ $Tf7 - f8$
37. $De3 - h6 \uparrow$ $Kg6 - f7$
38. $Dh6 \times f6 \uparrow$ $Kf7 - e8$
39. $Sf5 - g7 \uparrow$ Oppgitt.

Her gav sort opp partiet, for etter $D \times S$, $D \times D$ er sort matt i 4 trekk.

Redaksjonssekretær Egil Remi Jensen i Fædrelandsvennen som for kort tid siden vendte hjem fra en fem måneders reise gjennom Afrika, kåserte på Hunsfos Funksjonærforenings generalforsamling om opplevelser og inntrykk fra sin opplevelsrike tur. «Hunsfosposten» har fått anledning til å gjengi endel av kåseriet, som vi mener kan ha stor interesse for våre lesere.

Egil Remi Jensen reiste ut med et stipendium på 10,000 kroner fra Kirke- og Undervisningsdepartementet for å se nærmere på misjon og utviklingshjelp.

Han dro med bil fra Kristiansand til Paris, hvor han ordnet med visum til de 13 land han skulle igjennom. Fra Frankrike bar det til Algerie. Han krysset Sahara fra nord til syd og brukte 17 dager på turen, dro gjennom Niger og inn i Nigeria, kjørte østover gjennom de tidligere franske koloniene Kamerun, Tchad og Sentral-Afrika. Her fikk han føling med katolsk misjon og katolsk utviklingshjelp og fransk ny-kolonialisme.

Fra Bangassou i Sentral-Afrika ferjet han over den øvre del av Kongofloden over til det frihetsherjede Kongo som han med nød og neppe kom levende gjennom. Fra Kongos østgrense kjørte han inn i Uganda, siden til Kenya og Tanganyika. Derfra tilbake til Uganda og inn i Sudans sydlige provinser. Han kjørte langs Nilen inn i Egypt og ut til Rødehavet, derfra via Suez til Cairo og Aleksandria. Videre over til Italia og Napoli, hvorfra det var «bare» 3000 km igjen til Kristiansand. På de fem månedene tilbakela han 26,000 km i bil.

mage. Jeg vil påstå at hver eneste misjonsstasjon, stor eller liten, har vært og er en form for u-hjelp. Mange misjonsstasjoner er i dag grunnlaget for et distriktsamfunn med en viss omsetning bytte av varer mot penger, en kime til utvikling og større velstand.

Utviklingshjelp i dagens definisjon er vel kort og godt å gi hjelp til en stat som ligger etter i materiell standard og som ikke selv er i stand til å klare å innhente forspranget til de mer utviklede stater. For en rekke lands vedkommende er hjelpen en nødvendig støtte for at de i det hele tatt skal kunne bestå som stater.

Det foregår storstilte U-hjelpsprosjekter i en rekke afrikanske stater. FN's organer sprøyter inn millioner av kroner, spesielt i undervisningssektoren, som jo er alfa og omega i et hvert lands vei mot større velstand. Amerika, England, Frankrike, Sovjet og Vest-Tyskland er også raus i dagens u-hjelp. — Lederen av det norske fredskorpset i Uganda karakteriserte korpsets

innsats som en svært beskjeden hjelp i forhold til de store prosjekter som er i gang i Uganda. Det samme kan også sies om de øvrige nordiske lands U-hjelp i Afrika.

Ned hensyn til misjon og utviklingshjelp er Algerie ennå ikke så sterkt inne i bildet. Fra gammelt av har det selvsagt vært fransk misjon i landet, men fordi området mer har vært betraktet som en fransk provins har misjonen hatt karakter av kirke. Algerie er jo muhammedansk hva religion angår. U-hjelpen har vært en regulær økonomisk oppbygging av landet med fransk privatkapital og teknikk og innfødt arbeidskraft.

Nå kaller president Ben Bella på økonomisk hjelp, og får det nok. Frankrike yter allerede store beløp i henhold til Evian-avtalen og Fremmedlegionen som fremdeles behersker store deler av Sahara, bygger veier og fortsetter som før, omenn i mindre målestokk. Misjon finner man nesten ikke i Sahara og i ørkenlandet Niger er ikke utviklingshjelpen nådd særlig langt siden

Stor interesse for sjakk

Sjakkinteressen i Venesla er stigende, og ikke minst blant de ansatte ved Hunsfos Fabrikker. Den tidligere Venesla Sjakkklubb, er reorganisert og omdøpt til Hunsfos Sjakkklubb, men dette forhindrer ikke at andre også kan bli medlemmer. For tiden har klubben ca. 25 aktive spillere, og har gjort det godt i flere turneringer mot andre klubber.

Klubben har planer om å starte en junioravdeling, slik at nye spillere kan få oppløring, og ønsker et enda høyere medlemstall, både av nye og eldre spillere.

franskmennene ga landet selvstendighet.

Det folkerike Nigeria i bunnen av Nigeriabukten har suget hjelpe-millionene til seg som en magnet. En del er forsvunnet i korrupsjonens sorte gryte, men stort sett må man si at landet har gjort store fremskritt på få år. Det amerikanske fredskorpset har endel ungdom i landet og en hel del lærere fra den engelsk-amerikanske organisasjonen til fremme av undervisning i U-land jobber i nigeriske skoler.

På veien mot øst finner vi Kamerun som er et tradisjonsrikt land for luthersk misjon så vel som for katolsk. Her har Det norsk Lutherske Misjonsselskapet gått et skritt videre fra sykehus og skole til jordbruksundervisning. Det er her bønder fra Jæren har demonstrert maskinjordbruk med stort hell.

Det glohete ørkenlandet Tchad mellom Kamerun og Sudan ble oppdaget meget sent og står langt tilbake økonomisk, undervisningsmessig og politisk. Landet er såkalt fritt, men franske soldater og fransk kapital holder staten på fote. Her har misjonærene prøvd med utviklingshjelp — for eksempel forsøkte de å lære bondene å dyrke ris.

Rismarkene trenger oversvømmelse og følgelig ble eksperimentene foretatt nær grenseelven mot Kamerun. Her lever folk stort sett av det rike fisket i elva. Fisk fra elva fulgte med vannet inn over rismarkene — og i stedet for å ta vare på risplantene satte afrikanerne sine nett i åkeren og fisket. De katolske misjonærene har ikke gitt opp og nå skal de forsøke å anvende dyrkingsmetoder fra Negev-ørkenen i Israel der hvor Tchad har ørken som tilsvarer Negevs. Den franske u-hjelpen i Tchad er for øvrig et eksempel på hvordan Frankrike anvender sine hjelpe-millioner. Det er ikke en enveisstrøm av penger. Den investerte kapital kommer for en stor del tilbake i form av fortjeneste. I Tchad finnes det enkelte kooperative organisasjoner som er satt i gang av franskmenn. Man regner med at minst 75 prosent av pengene går tilbake til Frankrike.

Det samme gjelder i Sentral-Afrika.

I Kongo står alt på hodet. Her er det først og fremst nødhjelp i dag. Amerikansk hjelpe-hvete fordeles blant sultne kongolesere, og noe av hveten havner på svartebørsen. Dit går en god del av den hjelp som ikke følges til døra av givnerne. De norske misjonærene i Kongo kunne gi gode eksempler på det. Takket være misjonærene, i hvert fall i Uele-provinsen, er ikke nøden total. Den medisin som statens sykehus ikke har, har misjonærene. De skolene som eksisterer holder misjonærene vedlike osv. Det er ikke lett å gi u-hjelp til Kongo i dag. Borgerkrig og uansvarlig, korrupte myndigheter kan spolere enhver hjelp. Underslag og tyveri av offentlige midler er helt vanlig. Lønn til funksjonærer utover i landet forsvinner på vei fra sentraladministrasjonen til mottakeren.

Øst-Afrika er i søkelyset i dag. De tidligere engelske koloniene har fra naturens side forutsetninger for å bli selvstendige i ordets egentlige betydning, i hvert fall Uganda og Kenya. Også her var det misjonærene som først ga hjelp av betydning og i dag drives det et omfattende skoleapparat og en rekke sykehus. — Norsk misjon finnes i Mbulu-området i Tanganyika hvor tyskerne og svenskene arbeidet før. Ellers er det norske misjonærer som arbeider for syvende-dagers hellige over hele Øst-Afrika. Denne misjonsvirksomheten er internasjonal.

Norsk U-hjelp gis via fredskorpset og det store skandinaviske prosjekt utenfor Dar Es Salam, hovedstaden i Tanganyika, hvor man tar sikte på undervisning i gymnas- og jordbruksskole. Vi er også med i

Redd Barnas spedalsksykehus på vestkysten av Victoriasjøen i Tanganyika. Det finnes ellers nordmenn som arbeider for FN i Øst-Afrika. For eksempel kristiansanderen Kåre Nordwald-Eikeland. Det finnes også en 100,000 kroners lønnet nordmann som er utsendt fra Norsk Utviklingshjelp. Han heter Karl Aanonsen og jobber i The East African Common Service Organisation, det vil si fortsettelsen av East African High Commission, Storbritannias kolonistyre i Ø.-A. I Sudan er ikke hjelpen så omfattende til tross for at landet i høy grad behøver hjelp. Men amerikanerne bygger veier, russerne har startet industri og tyskerne har drevet dyrkingsforsøk.

På Uganda Technical College er den norske ingeniøren Stein Røed som er utsendt av UNESCO, for å lede utviklingen av skolen fra å være en slags yrkesskole til å bli en virkelig teknisk skole av europeisk standard. Uten oppfordring sa Røed: «Jeg har ofte tenkt på dette med utvikling og det er et alminnelig tema blant erfarne U-hjelps-eksperter innen UNESCO: Har vi virkelig noen rett til å utvikle disse landene? Har vi noen rett til å sette fart i teknikkens hjul, øke hastigheten og dermed rastløsheten? Afrikanerne får mer penger mellom hendene, mer sivilisasjon og velstand, men får de mer lykke og harmoni? Der er en hel del tekniske eksperter som virkelig tviler», fortalte Røed. Han nevnte også et annet moment, nemlig det at den tekniske utvikling som jo går uhyre fort i Vesten, stadig distanserer Afrika fra Europa. Avstanden blir større for hver dag.

Forts. neste side.

Den tekniske utvikling i Afrika henger ubehjelpelig etter. Afrika har ingen mulighet for å ta igjen Europa og dermed vil misforholdet — urettferdigheten — misunnelsen og hatet stadig øke.

Der er nemlig et hat til stede blant den del av afrikanerne som bor i byene eller som har hatt anledning til å beskue den hvite manns fortrinn og velstand. Det bør kanskje modereres til et brennende ønske i stedet for hat, et ønske om å spille den hvite manns rolle. Der er også de som ser på u-hjelpen med besindighet, — for eksempel Ugandas dominerende stamme, Bu gandafolket. Ved egen hjelp er de kommet til en viss velstand og de spør: Behøver vi all denne u-hjelpen? Blir vi lykkeligere av den? Deres rake motsetning er kikuyuene i Kenya. De er rastløse og jager på. De vil ha europeernes plass i solen så fort som mulig.

Et eksempel på det: Det er jo populært å afrikanisere offentlige stillinger og institusjoner som tidligere har vært dekket av engelskmenn i Øst-Afrika. Det ropes på afrikanisering selv om det ikke finnes kvalifisert arbeidskraft til å ta over. Det betyr mindre, bare lønnslisten teller innfødte. Vel, det er forståelig. En norsk økonomisk ekspert som har påtatt seg å lede et statistisk kontor i Kenya i to år og i løpet av denne tiden legge grunnlaget for afrikanisering, fikk etter 14 dagers arbeide besøk av en av kontoristene som ganske enkelt stilte følgende spørsmål: Når skal jeg bli direktør her? Hva skulle jeg svare ham? spurte vedkommende. Denne unge afrikaneren med en utdannelse som tilsvarende norsk artium var av ledende politikere i Kenyas nye regjering lovet direktørjobben i det statistiske departement. Han vil bli direktør. Det er helt sikkert, men hva med jobben? Hva med statistikken når nordmannen drar sin vei?

Mange u-hjelps-eksperter er i samme situasjon som denne nordmannen. De gjør så godt de kan for å hjelpe. De vet det ikke kan bli godt nok, men parolen er: La de nye statene få det som de vil. La dem være herrer i eget land. Enkelte blir bitre og sier: La dem være i fred. La oss trekke oss ut av landet alle mann.

— Du skjønner det Joe, at denne fyren kom neppe fort nok fram til førstehjelpen.

Det kan gis utallige eksempler på hvordan storstilt u-hjelp strander på kravet om afrikanisering. I Sudan gikk et stort landbruksprosjekt, hvor ekspertene ikke holdt ut å se på hvordan de nye lederne ødela og gjorde feil, i oppløsning.

Misjonærene kan fortelle om samme erfaring. De norske misjonstasjonene i Tanganyika har maskinstasjoner hvor de for en rimelig penge låner ut traktorer og lastebiler til hjelp i jordbruket. Afrikanerne mangler teknisk innsikt fordi de ikke har hatt de samme forutsetninger som en norsk gutt som er vokst opp med mekanisk leketøy og som er omgitt av teknikk hele oppveksten. Maskinene ødelegges og hjelpen blir et problem for misjonærene.

Hvis noen spør meg om mitt inntrykk av misjon kontra utviklingshjelp, må jeg svare at misjonen synes å ha best forutsetning for å kunne gi effektiv hjelp. Dermed er ikke sagt at vi skal holde opp med u-hjelp og la misjonen overta. Vi behøver neppe diskutere dette med nøytral hjelp og ikke nøytral hjelp i den henseende at misjon ledsages av et evangelium. Mitt inntrykk er at misjonærens dag stort sett er belagt med hjelpearbeid og administrasjon.

Men man må jo synes synd på afrikaneren der han står omgitt av den kommunistiske materialistiske propaganda om proletariatets diktatur som kommer, bare imperialistene blir jaget på dør, av muhammedanernes snikende misjoner Allah gir velsignelse til enhver som tar seg to, tre eller fire koner. — Kvinnen skal arbeide. O hvil deg venn, det har du fortjent. Det er liflig musikk i afrikanerens øre. Det med flerkoneri kjenner han fra før. Skyggen under banantreet også. Allah er en fornuftig gud. Fullt så medgjørlig er ikke den hvite manns gud, men misjonærene er snille og han setter pris på den hjelp han kan få. Men hva skal han tro?

Kan vi vente at enhver som reiser ut til et utviklingsland skal være besjelet av et brennende ønske om å hjelpe? Får man den dyktigste eksperthjelp ved å spille på de idealistiske strengene? Norsk Utviklingshjelp og stort sett all slik hjelp i alle land mener formodentlig nei. Derfor frister man med høye lønninger og setter i gang prosjekter med et omkostningsnivå som ligger på europeisk nivå. Det skandinaviske Tanganyikaprojekt blir dyrt. Fredskorpset som skal utvikles i løpet av ca. 3 år vil komme på minst fire millioner utenom administrasjonen i Norge. Fire millioner i et misjonsselskaps kasse ville kunne utrette store ting. Det er det ikke tvil om. Det norske sykehuset i Tanganyika med de to Mandalslegene i spissen, har over 100 pasienter og greier seg med et driftsbudsjett på ca. 100,000 kr. pr. år. Det vil si årslønnen til en norsk u-hjelps-ekspert. De bygger utrolig billig og godt. Misjonærene bygger

STIPENDIAT VED HUNSFOS

En ung brite, den 23 år gamle Christopher Tatt fra Dartford, er for tiden ved Hunsfos Fabrikker som stipendiat for å sette seg nærmere inn i hvordan papir produseres. Tatt fikk dette stipendiet etter at han av Wiggins Teape ble valgt til «årets lærling» for fremragende prestasjoner. Tatt ble antatt som lærling ved Wiggins Teape-konsernet 17 år gammel og har i fem år arbeidet ved en rekke av bedriftens avdelinger og laboratorier. Han har gjennomgått et kurs ved Medway College of Technology, hvor han i de neste fem år — ved siden av arbeidet — skal studere papirteknikk, kjemi, fysikk og matematikk.

bokstavelig talt fra grunnen av. De lager mursteinen, skjærer tømmerstokkene og finner støpesanden. Men det er sjelden de får hjelp av Norsk Utviklingshjelps enorme budsjett. Det er meg uforståelig hvorfor man ikke gjør bruk av norske misjonærens erfaring når man setter i gang utviklingshjelp.

Det er neppe realistisk å snakke om å holde opp med u-hjelp og la de nye statene seile sin egen sjø. Afrika er avhengig av Europa og Europa av Afrika. Slik har det vært i århundrer. Men saken må være å gi effektiv hjelp, ikke almisser, men hjelp til selvhjelp. Og da må undervisningen komme i første rekke. Det er hjelp å sende ut fredsungdom med utdannelse, men det er ikke utviklingshjelp i ordets rette betydning all den tid fredskorpsmedlemmene ikke underviser. De erstatter engelsk arbeidskraft som er reist hjem. De fyller hull på sykehus og kontorer. Undervisningen har vært mangelfull. Og nød er der i massevis overalt i Afrika.

Så fort man kommer utenfor de store bysentra, lever folk på samme primitive måte som før. Uvitenhet, sykdom, råskap og fattigdom skriker en i møte.

Og virkelig fart i velstanden vil det ikke kunne bli uten kapital. Og kapital kommer bare gjennom tillit. I øyeblikket nyter de afrikanske statene ingen særlig tillit på grunn av grensetvister, kupforsøk og annen indre uro. Men det er en annen sak.

SKOGINDUSTRIENE I 1963

Etter «Norsk Skogindustri» gjengir vi følgende oversikt fra De Norske Papirfabrikanter Felleskontor:

På grunn av den altfor sterke utbygging av produksjonskapasiteten for papir, papp og kartong, har avsetningsforholdene vært vanskeligere de 2 siste år enn noen gang tidligere i etterkrigsårene. I enkelte tilfelle har konkurransen på eksportmarkedene presset prisene meget langt ned, men for de fleste kvaliteter er situasjonen lysere i dag enn for et år siden. Prisnivået er imidlertid gjennomgående lavt, og for viktige kvaliteter er gjennomsnittsprisen fob fortsatt lavere enn de priser industrien oppnådde for 6—8 år siden — til tross for de økende omkostninger i denne periode.

I mai—juni 1963 lyktes det de skandinaviske fabrikker å gjennomføre prisforhøyelser på de fleste kvaliteter med fra £ 1 til £ 3 pr. tonn. En del markeder

måtte unntas fra prisforhøyelsene, som for øvrig først er kommet til uttrykk i de faktiske priser i løpet av høsten. Som følge av de britiske papirproducenters reduksjon av avispapirprisen med £ 1-15-0 pr. tonn, ble de norske fabrikker også tvunget til å følge etter fra 1/7 1963.

Papir, papp- og kartong- industrien

Avtalen mellom de skandinaviske fabrikker om begrensning av eksportleveransene for avis-papir og kraftpapir har vært gjeldende gjennom hele året.

Celluloseprisene har vært meget lave, men markedet synes nå atskillig fastere. I forbindelse med de siste prisforhøyelser for cellulose arbeides det nå med en økning av prisene for papir, papp og kartong, hvor dette av kon-

kurransemessige grunner kan la seg gjennomføre.

I 1963 ble det i vår industri igangkjørt 2 nye store maskiner for produksjon av henholdsvis avis- og magasinpapir, og sammen med en bedret efterspørsel i 2. halvår, vil disse utvidelser føre til nye rekordtall for produksjon og leveranser. For 1963 regnes det med en produksjon på ca. 900,000 tonn, et eksportkvantum på ca. 580,000 tonn og innlandsleveranser på vel 310,000 tonn. Dette tilsvarer en produksjonsøkning på 10 %, en eksportøkning på 14 % og en økning i innlandsleveransene på 4 % i forhold til det tidligere toppår som var 1961. Leveransene i 1963 representerer en salgsverdi på 1,1 milliard kroner.

Vår industri har gjennom de senere år vært innarbeidet på de fleste oversjøiske markeder. De mest industrialiserte av disse land er etter hvert blitt selvforsynt
Forts. neste side.

med papir, og har tildels opparbeidet en viss eksport av papir, papp og kartong i konkurranse med tradisjonelle eksportland i Europa og Nord-Amerika.

En følge av dette er at vår oversjøiske eksport etter hvert har vist prosentvis tilbakegang, i særlig grad gjelder dette leveransene til utviklingslandene. Selv om forbruket i disse land har øket noe i etterkrigsårene, er det på det rene at det fortsatt er alvorlig mangel på papir til en rekke formål, blant annet på undervisningssektoren. De manglende betalingsmuligheter, konkurransen fra andre land og i en viss utstrekning ønsket om å beskytte lokal industri, har ført til at våre leveranser til utviklingslandene også kvantummessig er gått tilbake sammenlignet med eksporten i 1930-årene.

Når det gjelder Øst-Europa og Kina, har vår industri lenge forsøkt å utvide forretningsforbindelsene med disse land. De bilaterale varebytteavtaler gir imidlertid små muligheter for norsk eksportøkning, likesom papir, papp og kartong heller ikke anses som prioriterte importvarer.

Samtidig med denne utvikling har det i løpet av disse 10 år funnet sted en meget sterk økning av papirforbruket i de vest-europeiske land. Før krigen og i etterkrigsårene frem til 1959 gikk ca. 50 % av vår eksport til markeder utenfor Vest-Europa. I 1960 avtok de vest-europeiske land 56 % av den samlede eksport av papir, papp og kartong. Denne andel har siden øket år for år, noe som vil fremgå av nedenstående tabell:

	Gj.snitt 1936—39	1959	1961	1962	jan.-okt. 1963
Efta-land	38 %	24 %	24 %	26 %	25 %
CEE-land	10 %	28 %	36 %	39 %	45 %
Sum Vest-Europa	48 %	52 %	60 %	65 %	70 %
Andre eksportmarkeder	52 %	48 %	40 %	35 %	30 %

Hvis utviklingen året ut fortsetter i samme spor som i perioden januar—oktober 1963, vil Vest-Europa i 1963 avta 400,000 tonn av et totalt kvantum på 580,000 tonn papir, papp og kartong.

Disse tall understreker den betydning som en tilfredsstillende løsning av de europeiske mar-

**HULLKORTAVDELING
SKAL OPPRETTES**
Bedriften har besluttet å legge datarutinene inn på moderne kontortekniske hjelpemidler. I denne anledning vil det bli opprettet en hullkortavdeling. Som leder av den nye avdeling, som vil sortere direkte under regnskapssjefen, er utnevnt herr Kaare Aabel med tittel av hullkortsjef.

kedsproblemer i dag har for vår industri, hva enten løsningen kommer i form av et utvidet fellesmarked eller i form av generelle tollnedsettelse på verdensomspennende basis.

De økte leveranser til Vest-Europa er opparbeidet til tross for at importlandenes egen produksjon har vært i sterk vekst og til tross for økende konkurranse fra andre eksportland, ikke minst fra Nord-Amerika og endog fra Japan. Denne konkurranse vil ganske sikkert ikke avta i tiden fremover ettersom kapasitetsutbyggingen fortsetter i hurtig tempo. Norsk industri vil imidlertid bestrebe seg på å utbygge sin posisjon på de vest-europeiske markeder. Heldigvis er det i dagens situasjon ikke bare spørsmål om lavest mulig pris, da det kostbare og hurtigløpende maskineri som anvendes så vel i den grafiske sektor som i emballasje-industrien, stiller stadig strengere krav til kvalitet.

FORSKJELL

— Pappa, hva er forskjellen på en visitt og en visitasjon?

— Jo, det skal jeg si deg, gutten min. Når vi går på besøk til din mormor, er det en visitt. Når hun kommer på besøk til oss, er det en visitasjon.

Det presiseres fra sakkyndig hold at en vannspreder ikke er det samme som en regnemaskin.

Fra det gamle Hunsfos

Ovenstående bilde som er tatt på driftsstasjonen på Hunsfos i 1920, viser fra venstre Herman Ellingsen (død), Olaf Langevold, Bent Ravnevand, Hans Nilsen og Otto Arstad. Bildet tilhører Hans Nilsen.